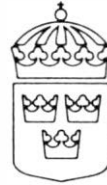

Motion till riksdagen

1987/88:L1

av Marianne Karlsson (c)

med anledning av proposition 1987/88:4 om
pantsättning av patent

Mot.
1987/88
L1

Såsom initiativtagare genom min motion 1980/81:688 till denna propositions tillkomst kan jag inte vara annat än nöjd med att de av mig avsedda syftemålen uppnås.

Emellertid är ju ingenting fullkomligt i denna världen, och även det som är bra kan alltid göras litet bättre. Det är bättre om detta sker genast än om det sker sedan olägenheter visat sig i praktiken. Med hänsyn till att dylika olägenheter kanske bara visar sig i enstaka fall och kanske av den anledningen inte anses böra föranleda lagändring, kan det vara befogat även med små ändringar på detta stadium.

Jag har funnit tre särskilda olägenheter, där en ändring enligt min mening är behövlig.

1. Det är förstås alldeles riktigt, som lagrådet anför, att föremålet för panträtten bör vara ett patent resp. en patentansökan. Att göra en uppfinning som sådan till föremål för panträtten är olämpligt, bl. a. på grund av att samma uppfinning ju kan göras till föremål för ansökan i utlandet, och en pantsättning av rätten att, på grundval av internationell konventionsprioritet eller eljest, söka patent, skulle kunna leda till svåröverskådliga och kanske helt omöjliga situationer. Exempelvis tillkommer i USA rätten att söka patent endast uppfinnare personligen samt torde ej kunna överlåtas.

Föremål för panträtten bör alltså vara svenska patent samt ansökningar som kan leda till dylika patent. Om den grundsatsen råder ingen tveksamhet.

2. Enligt propositionen skall sålunda kunna pantsättas dels vanliga svenska patentansökningar, dels internationella patentansökningar som fullföljts enligt 31 § eller upptagits till behandling enligt 33 § tredje stycket eller 38 §. Därtill dessutom europeiska patentansökningar, där översättning av patentkraven ingivits enligt 88 § eller som omvandlats till nationella ansökningar enligt 93 §.

Det gemensamma för dessa typer av patentansökningar är att en registrering föreligger i svenska patentverket, samt att därmed en "vilande" ersättningsrätt föreligger, som kan bli rättskraftig om eller när patent meddelas.

Emellertid har man därvid glömt bort en typ av patentansökan som grundar dylik "vilande" rätt. Jag tänker på den typ av internationell patentansökan som kan bli patent i Sverige genom att Sverige designerats via Europapatentverket. En dylik ansökan, som ännu inte erhållit av Europapatentverket fastställd ingivningsdag, kan man ändå erhålla provisoriskt skydd för i

Sverige, genom att till svenska patentverket inge svensk översättning av hela den utländska ansökningstexten. (Förhållandet är ovanligt av den anledningen, att man genom att avvakta av europeiska patentverket fastställt ingivningsdag kan få det provisoriska skyddet genom att bara inge översättning av patentkraven.) Att glömma bort denna eventualitet innebär emellertid att man inte respekterar de konventionsförpliktelser som kommit till uttryck i patentlagens 29 §.

Jag menar alltså att den föreslagna 94 § andra stycket punkt 2 bör få en annan lydelse, förslagsvis:

2. internationell patentansökan som har fullföljts enligt 31 §, eller varav svensk text ingivits till patentmyndigheten med iakttagande av 33 § tredje stycket, eller som har tagits upp till handläggning enligt 38 §.

3. Pantföremålet, när det gäller en svensk patentansökan, bör givetvis i sista hand avse åstadkommande av en panträtt i det patent som förhoppningsvis beviljas på den uppfinning som anges däri. För den händelse flera patent erhålls på samma ansökan, efter det att ansökan gjorts till föremål för delning, bör förstås panträtten fortplantas till samtliga dylika patent.

Emellertid har i 94 § sista stycket upptagits bestämmelse att inte bara avdelade utan även utbrutna patentansökningar skall genom "fortplantning" ingå i panträtten. Jag menar att detta måste anses materiellt oriktigt, åtminstone i allmänhet. En utbruten ansökan är ett specialfall enligt 11 § patentlagen, som behandlar både avdelade och utbrutna ansökningar. En avdelad ansökan grundar sig på något som fanns i patentansökan, när den ingavs, och den avdelade ansökan får följdriktigt räkna ingivningsdatum från stamansökans ingivningsdag. En utbruten ansökan är däremot en ansökan som grundar sig på något som sökanden tillfört ansökningsakten när som helst efter inlämningsdagen, t. ex. i ett svar på patentverkets föreläggande. Detta regleras mera i detalj i patentkungörelsen, 22-24 §§.

I första hand bör enligt min mening en panthavare ha att hålla sig till vad som kan tänkas komma ut av själva den ansökan, vari han velat tillförsäkra sig förmånsrätt genom pant. Vad som sedan tillagts och därefter görs till föremål för utbruten ansökan kan ju inte rätteligen anses tillhöra det i pant satta. Panträtten bör därför aldrig få gälla för annat eller mera än där fanns vid det tillfälle då panten sattes.

Jag föreslår därför att 94 § sista stycket erhåller en lydelse ungefärligen enligt följande:

Panträtt i en patentansökan omfattar också en uppfinning som framgår av patentansökan vid tidpunkten för pantsättningen och som blir föremål för delning eller utbrytning enligt 11 §.

4. Som departementschefen framhåller, finns inte någon skyldighet att registrera äganderättsövergångar för patent, varför patentregistret rent faktiskt är en föga tillförlitlig källa för att utreda faktisk äganderätt. Detta har hittills endast undantagsvis medfört några problem, även om det kommit till min kännedom att för närvarande i Stockholms tingsrätt föreligger en nega-

tiv fastställesetalan, där kâranden måst stâmma en registrerad patenthavare som sedan flera år av allt att dôma ôverlåtît patentet på annan, samt till på köpet hunnit byta firmanamn två gånger.

Bakgrunden till att patents pantsättning ansetts erfordra registrering är ju att det anses nödvändigt av hänsyn till tredje man, som ju inte kan behöva acceptera dolda förmånsrätter. Man frågar sig då om inte ett motsvarande säkerhetsintresse föreligger hos de stora bank- och finansinstitut som kan vilja satsa på uppfinningar genom kreditgivning med patent som säkerhet. Genom att god tro skall enligt den föreslagna lagstiftningen anses sakna betydelse, förlorar lagstiftningen en stor del av sitt värde.

Grundtanken med lagstiftningen är ju att göra patent och patentansökningar till goda säkerheter, som möjliggör lån på för uppfinnare och exploatörer förmånliga villkor. Det är då en brist, om säkerheterna skall framstå som onödigtvis belastade med osäkerhet. Den osäkerhet som ligger i att ett patent i efterhand kan visa sig ogiltigt är oundviklig. Lika oundviklig är den osäkerhet som kommit till uttryck i första delen av 99 §, nämligen att sökanden kanske "stulit" uppfinningen av den verkliga uppfinnaren, som då har möjlighet att få ansökan övertörd på sig själv. Den osäkerhet som kan ligga i att kreditgivaren fått sin panträtt av någon annan än verkliga ägaren bör däremot kunna elimineras.

Om allmän säkerhet i omsättningen kräver att panträtt inskrivs i patentregistret, måste väl det kravet kunna uppställas, att man skall kunna lita på patentregistret även i andra avseenden. Den som mot panträtt ger försträckning åt någon som är antecknad som ägare i officiellt register bör kunna lita på att han verkligen gjort upp med ägaren, helt i linje med vad som gäller för fastigheter. Det måste anses oförsiktigt i hög grad, när panträtt möjliggörs för patent, när en ny patenthavare underlåter att registrera sitt innehav.

Om en icke registrerad patenthavare vill pantsätta sitt patent, kommer givetvis kreditgivaren att ha goda möjligheter att undersöka fångeskedjan, och för övrigt kommer den nye innehavaren att behöva registreras i patentregistret i vilket fall som helst. Gentemot den registrerade patenthavaren skulle emellertid en kreditgivare, med den föreslagna lagstiftningen, vara helt blottställd gentemot eventuella senare, oregistrerade fångesmän.

Ett system av registrering, som på grund av tilltrosregler måste betros med pantregistrering men som ej ges tilltro beträffande innehavare, är en uppenbar orimlighet.

Jag menar därför att den som i god tro gör pantsättningsavtal med den registrerade innehavaren bör vara skyddad mot tredje man, både om sagde tredjeman är innehavarens borgenär och om sagde tredjeman köpt patentet av den registrerade innehavaren utan att registrera sig som ny innehavare.

Jag vill därför föreslå att i lagförslagets 98 § orden "rätt innehavare till egendomen och behörig att förfoga över den" utbyts mot:

"registrerad innehavare av egendomen".

5. De formuleringar jag föreslagit för ändringar i lagtexten torde böra genomgå av vederbörligt utskott och skall betraktas närmast som utkast. Innebörden av mina förslag torde ändå framgå tillräckligt tydligt.

Mot. 1987/88

L1

Hemställan

Jag yrkar med stöd av det anförda

1. att riksdagen beslutar om sådan ändring i regeringens förslag att alla patentansökningar, som kan föranleda "vilande" rättigheter enligt 60 § patentlagen, skall kunna pantsättas,
2. att riksdagen beslutar om sådan ändring i regeringens förslag att endast sådana utbrutna patentansökningar skall kunna få del av en stamansökans panträtt, vilka grundar sig på patentansökan i det skick den hade vid pantsättningstillfället,
3. att riksdagen beslutar om sådan ändring i regeringens förslag att en godtroende panthavare skall kunna taga för god den i patentregistret föreliggande uppgiften om innehavare.

Stockholm den 13 oktober 1987

Marianne Karlsson (c)